

SŁOWO WSTĘPNE

Profesor Stefan Kwiatkowski urodził się 6 stycznia 1946 roku. Ukończył szkołę podstawową i średnią w Lipnie. W latach 1964–1969 studiował historię o specjalności nauczycielskiej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Pracę magisterską na temat *Obraz Polaka w XIII wieku na podstawie kronik mistrza Wincentego i wielkopolskiej* przygotował na seminarium prof. Tadeusza Grudzińskiego. Po ukończeniu studiów został zatrudniony w Instytucie Historii i Archiwistyki UMK na stanowisku asystenta w Zakładzie Historii Średniowiecznej Polski, rozpoczynając jednocześnie pracę nad rozprawą doktorską, której promotorem był również prof. Tadeusz Grudziński. Podczas przygotowywania dysertacji odbył staż naukowy u prof. Aleksandra Gieysztor w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W 1976 roku, po uzyskaniu stopnia naukowego doktora na podstawie pracy *Studia nad mentalnością religijną w Polsce w okresie rozdrobnienia feudalnego*, rozpoczął pracę jako adiunkt na uniwersytecie toruńskim. Duży wpływ na rozwój kariery naukowej i rozszerzenie zainteresowań badawczych Stefana Kwiatkowskiego miało stypendium Fundacji Alexandra von Humboldta, które umożliwiło mu pobyt naukowy w latach 1983–1984 na Uniwersytecie w Bonn oraz kwerendę w archiwum wielkich mistrzów w Geheimes Staatsarchiv Berlin-Dahlem. Efektem badań prowadzonych w Bonn i w Berlinie była opublikowana w 1990 roku rozprawa *Klimat religijny w diecezji pomezkańskiej u schyłku XIV i w pierwszych dziesięcioleciach XV wieku*, która stała się podstawą przeprowadzonego w następnym roku na Wydziale Humanistycznym UMK kolokwium habilitacyjnego. W 1999 roku Jubilatowi został nadany tytuł naukowy profesora.

W latach 1969–2000 Profesor był pracownikiem Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w Toruniu, zaś od roku 2000 jest zatrudniony w Instytucie Historii

i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego, gdzie kieruje Zakładem Historii Średniowiecznej.

Podsumowując wątki naukowe biografii Stefana Kwiatkowskiego, należy wspomnieć Jego mistrzów, nauczycieli i kolegów. Wśród nich poczesne miejsce zajmowali wspomniani profesorowie Tadeusz Grudziński i Aleksander Gieysztor. Niebagatelny wpływ na zainteresowania badawcze i doskonalenie warsztatu naukowego miały z pewnością kontakty z jednym z najwybitniejszych historyków toruńskich, badaczem dziejów zakonu krzyżackiego w Prusach i religijności średniowiecznej, prof. Karolem Górskim. Na szczególne podkreślenie zasługuje również znajomość z wybitnymi niemieckimi znawcami dziejów zakonu i średniowiecza, w tym z prof. Udonem Arnoldem (Bonn), prof. Hartmutem Boockmannem (Getynga–Berlin) i prof. Ottonem-Gerhardem Oexlem (Getynga). Liczne pobyty naukowe na uniwersytetach w Bonn, Berlinie i Lipsku oraz w Max-Planck-Institut w Getyndze pozwoliły nawiązać trwałą i owocną współpracę z historykami niemieckimi.

W pracy naukowej interesowała Jubilata przede wszystkim problematyka średniowiecznej kultury, w tym mentalności i religijności. Zagadnieniom tym poświęcił swoje najważniejsze publikacje. O ich wartości świadczyć może fakt, że weszły one do kanonu polskiej mediewistyki. Studia te zostały oparte na rozległej kwerendzie źródłowej, precyzyjnej analizie źródeł i dogłębnej znajomości wielojęzycznej literatury przedmiotu. Zainteresowania naukowe Stefana Kwiatkowskiego cechują się dużą dynamiką i ciągłym poszukiwaniem nowych wątków badawczych. Na etapie pracy magisterskiej i doktoratu pochłaniały go zagadnienia związane z mentalnością i świadomością społeczną, badane głównie na podstawie źródeł historiograficznych. W latach 80. Profesor włączył do swoich zainteresowań problematykę związaną z dziejami zakonu krzyżackiego i społeczeństwa Prus krzyżackich, ze szczególnych uwzględnieniem zagadnień tożsamości duchowej i intelektualnej. Po habilitacji coraz liczniej w jego bibliografii zaczęły pojawiać się prace z zakresu metodologii badań historycznych. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że Stefan Kwiatkowski należy do bardzo niewielkiej grupy metodologów, którzy refleksję teoretyczną łączą z badaniami źródłowymi.

W ostatnich latach ze szczególną intensywnością Profesor skoncentrował się na badaniu meandrów warsztatu mediewistycznego w kontekście zjawisk współczesnej kultury. Nie stronił również od uprawiania klasycznej historiografii zdarzeniowej, czego znakomitym przykładem może być monograficzne opracowanie

dziejów Ciechanowca. Jest autorem siedmiu książek oraz kilkudziesięciu rozpraw publikowanych w kraju i za granicą.

Poza aktywnością naukową zajmowała Go praca organizacyjna. Pełnił funkcję dyrektora Instytutu Historii i Archiwistyki UMK. Jest uznanym recenzentem w wielu przewodach doktorskich i habilitacyjnych. Współpracował z redakcjami czasopism naukowych – w tym „Klio” oraz „Rocznika Toruńskiego”. Jest członkiem toruńskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Toruńskiego Towarzystwa Naukowego. Aktywnie uczestniczy w pracach Kongresu Mediewistów Polskich. Organizował liczne konferencje krajowe i międzynarodowe. W 2014 roku był współorganizatorem sekcji podczas XIX Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Szczecinie.

Aktywność zawodową Profesora Kwiatkowskiego dopełnia działalność dydaktyczna. Wypromował trzech doktorów oraz kilkudziesięciu magistrów i licencjatów. Jest autorem cenionego podręcznika akademickiego *Średniowieczne dzieje Europy*, będącego owocem wykładów uniwersyteckich, a o popularności którego świadczy fakt, że był już dwukrotnie wznawiany. Należy wspomnieć, że Profesor zajmował się również tłumaczeniami na język polski prac historyków niemieckich, ze szczególnym wskazaniem przeznaczonego dla adeptów historii podręcznika autorstwa Heinza-Dietera Heimanna, wprowadzającego w meandry historii średniowiecznej.

Prezentowany zbiór artykułów jest skromnym wyrazem wdzięczności kierowanym pod adresem Jubilata ze strony Jego uczniów i przyjaciół. Dołączamy do niego życzenia zdrowia, pomyślności i dalszych sukcesów w pracy naukowej.

Ad multos annos!

Rafał Simiński
Krzysztof Guzikowski